

dro III, sub Regula Cisterciensium, constit. 5, incip. *Benedictus*, et ab Innocentio III, const. incip. *Quoties*. Tamburin., *l. c.*, n. 73; Barbosa, *l. c.*, n. 81; Morigia, *De origin. relig.*, lib. iv, cap. 5; Marulus, in *Ocean. relig.*, lib. iii, p. 226, et alii.

(72. *Gladiferorum equitum ordo* erectus est circa annum 1164, in Livonia regnis a Maynardo Sigibergensi monacho Cisterciensi, et est sic dictus ab ejus insignibus, qui sunt duo gladii forma crucis decussatim positae rubescentes. Chrysostomus Henriquez, in *Menolog. Cisterciens.* sub Kal. Jun., p. 181; Franciscus Mennenius, *Lib. de origine ord. militar.*, tit. *Gladiferorum ordo*, p. 39; Tamb., *loc. c.*, n. 75. Hic ordo, teste Mennenio, *l. c.*, confirmatus est ab Innocentio III.

(73. *Equitum S. Juliani de Pereyro ordo*, sic dictus a S. Juliano de Pereyro oppido, diocesis Civitatensis, ubi primum et praecipuum habet domicilium, institutus fuit sub Regula S. Benedicti et constitutionibus Cisterciensium anno 1170 sub auspiciis Ferdinandi II Castellae, Galliciae et Legionis regis, a nobilissimo equite Gomezio Fernando, et confirmatus fuit ab Alexandro III, constit. incip. *Quoties*. Tambur., *l. c.*, n. 75; Bernard, de Britto, in *Chronic. Cisterciens.*, tom. I, lib. v, c. 3; Tapia, in *Authent. Ingressi ad sacrosanct. Eccles.*, verb. *Monasteria*, c. 42, et alii.

(74. *Equitum Montis Gaudii ordo*, in regno Hierosolymitano, originem habuit circa annum 1180, quo anno sub Regula et constitutionibus Cisterciensium approbatus fuit ab Alexandro III, particulari diplomate, quod, teste Francisco Radesio Calatravensi. Chrysostomus Henriquez, in *Menologio Cisterciens.*, p. 38 et p. 276; Tambur., *l. c.*, n. 76; Franciscus Mennenius, *De orig. ord. Militar.*, p. 38, et alii.

(75. *Ordo equitum S. Georgii de Alfama*, sic dictus ab Alfama Arce in littore Maris Balearici, in principatu Catalauniae, diocesis Dertusen. sita, apud quam erectus fuit sub Regula S. Benedicti et constitutionibus Cisterciensium anno 1201, a Petro II, Aragoniae rege. Tambur., *l. c.*, n. 87; Marulus, in *Oceano relig.*, p. 229; Barbosa, *l. c.*, n. 85.

(76. *Ordo equitum S. Michaelis seu de Ala*, sic dictus, quia insigne, seu symbolum et tessera hujus Militiae est Ala S. Michaelis purpurea intermicantibus radiis aureis supra sinistrum latus, institutus est ab Alfonso I, Lusitanorum rege, anno 1166, apud Alcobaciae cenobium Cisterciense in Lusitania, sub Regula Sancti Benedicti, et institutis Cisterciensium. Bernard, de Britto, *Chronic. Cisterciens.*, tom. I, lib. v, c. 18 et 19; Tamburin., *loc. cit.*, n. 78; Barbos., *loc. cit.*, n. 82, et alii.

(77. *Alcantarae equitum ordo* apud Hispanos institutus primum fuit in oppido *Pereyro* ad ripam Gouæ, sito, sub patrocinio S. Juliani et Regula S. Benedicti cum constitutionibus Cisterciensium, a nobili quodam equite D. Suerio circa annum 1176 vel

secundum alios, 1185. Deinde anno 1218, a Nunio Fernandez S. Juliani militum Magistro hujus militiae domicilium translatum est ad Alcantaram in regno Castellae ad Tagi fluminis ripam, locum donantibus Martino Fernandez de Quintano duodecimo Calatravae magistro et equitibus ejusdem ordinis sub quibusdam conditionibus, quas ex Rades de Audrada refert Azorius, *Institut. moral.*, part. 1, lib. xiii, cap. 5, quaest. 3, vers. *Sunt item milites Alcantarae*; unde ab Alcantara, suppresso priori nomine S. Juliani, dicti sunt in posterum *Equites Alcantareses*. Et hic ordo primo confirmatus fuit a Benedicto XIII antipapa, quem ut verum Pontificem habebat Hispania. Et postea a Julio II, constit. 16, incip. *Romani*. Barbosa, *loc. cit.*, n. 83; Tambur., *loc. cit.*, n. 79; Marulus, in *Ocean. relig.*, lib. iv, cap. 6; Mennen., *Lib. de origin. milit. Equest.*, tit. *Alcantara*, pag. 45, et alii.

(78. *Montisfranci equitum, sive equitum de Monfranc ordo* surrexit sub Regula S. Benedicti, et constitutionibus Cisterciensium in regno Castellae circa annum 1221, et est sic dictus a praecipuo conventus Sede, quae fuit in Castro de Monfranc in ipso regno Castellae. Chrysost. Henriquez, in *Menologio Cisterciens.*, p. 176; Tambur., *loc. cit.*, n. 81; Franciscus Mennenius, *Lib. de origin. Ordin. Milit.*, p. 48, et alii.

(79. *Truxillensium Equitum ordo* sic dictus a civitate *Truxillo* in Hispania, in qua incepit anno 1227, cui Alphonsus rex, diplomate condito, Truxillum cum aliis oppidis et praediis ditissimis concessit. Chrysostom. Henriquez, in *Menolog. Cisterciens.*, p. 276; Tamburin., *loc. cit.*, n. 82, et alii.

(80. *Montesiae equitum ordo*, sic dictus a castro *Montesiae*, ubi primum et praecipuum hujus militiae domicilium erectum est, institutus est anno 1316, sub Regula S. Benedicti, et constitutionibus Cisterciensium, a Jacobo II Aragoniae et Valentiae rege, et confirmatus a Joanne XXII Summo Pontifice per ejus bullam dalam Avenione iv Idus Junii, Pontificatus sui anno primo, quae inserta est in principio constitutionum dicti ordinis impressarum Valentiae de anno 1573. Barbosa, *loc. cit.*, n. 83; Tamburin., *loc. cit.*, n. 33; Marulus, *Ocean. relig.*, lib. iii; Morigia, *De origin. relig.*, lib. iv, cap. 4, et alii.

(81. *Equitum Jesu Christi ordo* apud Lusitanos, sub Regula S. Benedicti et constitutionibus Cisterciensium, sub Jesu Christi nomine et patrocinio institutus fuit a Dionysio Periocha Lusitaniae rege, S. Elisabethae reginae marito, anno 1319, cui ordini bona omnia, quae in Lusitania, et Algarbiorum regnis habebant Templarii, sunt applicata, ut vicinorum Saracenorum incursibus resisterent, ut apparet ex litteris Joannis XXII, relatis a Tamburin., *loc. cit.*, nu. 84; Barbosa, *loc. cit.*, nu. 84; Marulus, in *Oceano relig.*, lib. iii, pag. 126; Mennenius, *Lib. de origin. ordin. Milit.*, tit. *Equitum Christi ordo*, et alii.

(82. *Equitum S. Stephani ordo* apud Flo-

rentinos institutus fuit anno 1560, sub Regula Sancti Benedicti, ac nomine sancti Stephani Papae et martyris, a Cosmo I Mediceo magno Etruriae duce, ad arcendos Mauros, et Turcas, et piratas a Tyrreno mari, et confirmatus fuit a Pio IV, constit. incip. *His, qui pro religionis propagatione*; Barbosa, *loc. cit.*, n. 86; Tamburin., *loc. cit.*, n. 85; Morigia, *De origin. relig.* lib. iv, cap. 8, et alii.

(83. *Equitum S. Mauritii ordo* apud Sabaudos institutus sub Regula S. Benedicti anno 1572, a duce Sabaudiae Emmanuele Philiberto, Emmanuelis regis Lusitaniae ex filia Catharina nepote ad Sabaudiam ab haeretico illasam tutandam et conservandam, deinde totam Italiam, cujus ipsa est claustrum et munimentum, et confirmatus fuit a Greg. XIII, constit. 6, incip. *Christiani populi*. Auctus est ordo Sancti Mauritii ordine S. Lazari Hierosolymitani, quem ipsi univit Gregor. XIII constit. incip. *Pro commissa*. Unde appellatur nunc ordo equitum Sancti Mauritii et Sancti Lazari; et ubi primum Tessera ordinis Sancti Lazari erat crux viridis, et ordinis S. Mauritii crux candida, in hac unione decretum est, equitem in posterum, pro insigni suae militiae, intra crucem viridem crucem candidam ponere debere, et communia utriusque militiae privilegia esse; Barbosa, *loc. cit.*, n. 87; Tamburin., *loc. cit.*, n. 86; Marulus, in *Ocean. relig.*, lib. iii, p. 207; Morigia, *De origin. relig.*, lib. iv, cap. 7; Mennenius, *loc. cit.*, tit. *Ordo equitum Sancti Mauritii*, p. 24 et alii.

(84. *Ordo equitum Sancti Bernardi* in Hispania sub Regula Sancti Benedicti exstitit, et militavit usque ad tempora Petri regis Castellae, qui eum exstinxit; Chrysost. Henriquez, in *Menologio Cisterciens.* sub die 20 August., pag. 270; Jo. Mariana, in sua *Historia de ordinibus S. Bernardi*; Tambur., *loc. cit.*, n. 87. A quo tamen institutore initium sumpserit, non insinuant.

ADDITIO NOVA.

(85. * Quae in hoc articulo Lucius noster de ordinibus, qui S. Benedicti Regulam profitentur, ex Tamburino aliisque tradidit, exigenda sunt ad scriptores, quorum opera in nostris additionibus indicavimus, praesertim vero ad Annales ordinis S. Benedicti a Mabillonio quam diligentissime scriptos. Maximum quoque lumen istis afferent *Acta Sanctorum ordinis S. Benedicti in saeculorum classes distributa*: in quibus colligendis et adnotationibus illustrandis Lucas Acherius, Joannes Mabillonius, ac Theodorius Ruinartius ex S. Mauri congregatione monachi elaborarunt, Gallia Christiana, Italia sacra, aliaque ejusdem generis opera, quae hic commemorare, cum in eruditorum hominum manibus versentur, supervacaneum esset.

ARTICULUS V.

Quoad quartam principalem Regulam, et militantes sub ipsa.

SUMMARIUM.

1. Quarta principalior Regula est S. Patris N. Francisci, Deo sibi revelante, et de verbo ad verbum dictante, ab eodem conscripta, ad num. 2. — 3. Religio Fratrum Minorum incepit anno 1208, et fuit confirmata solo viva vocis oraculo ab Innocentio III, anno 1210, et iterum in concilio Lateranensi anno 1215. Et deinde cum propria Regula confirmata fuit ab Honorio III, anno 1223, constit. 5, incip. *Solet annuere*. — 4. Sub Seraphici P. N. S. Fr. Regula militantes omnes illi Fratres Minores, qui dictam Regulam sine ulla dispensatione ad litteram observant, quorum alii vocantur *Observantes*, alii *Recollecti*, alii *Discalceati*, alii *Reformati*. — 5. Supradicti omnes Fratres Minores degunt sub obedientia unius ejusdemque generalis, serie non interrupta a S. P. N. Francisco in generalatu succedentis. — 6. Unde ipse solus utitur sigillo totius ordinis, et se nominare potest, et nominat *generalem totius ordinis S. Francisci, seu Fratrum Minorum*. — 7. Sub obedientia praedicti ministri generalis totius ordinis degunt etiam variae provinciae Fratrum Discalceatorum tertii ordinis, insuper et Conceptionistae. — 8. Sub eadem S. P. N. Francisci Regula in sua primava puritate militantes, eamque exactissime ad litteram observant PP. Capuccini. — 9. Patres Capuccini sunt veri Fratres Minores, et Filii S. P. N. Francisci. — 10. Sub eadem Regula S. P. N. Francisci, non in suo rigore, et ad litteram, sed cum certis dispensationibus Apostolicis militantes PP. Conventuales. — 11. Ex iis prodierunt Patres, dicti Minores Conventuales reformati. — 12. Ipsi Minoribus Conventualibus reformati unita fuere loca et bona Fratrum Minorum Discalceatorum per Italiam degentium. — 13. Sub S. P. N. Francisco militantes etiam Moniales Clarissae a S. Clara sic dictae, quarum Regulam a S. P. N. Francisco institutam approbavit Innoc. IV et deinde moderarunt alii Pontifices. — 14. Item sub S. P. N. Francisco militat Tertius ordo de Penitentia ab ipso seraphico P. institutus sub propria Regula confirmata a Nicolao IV. — 15. Hic tertius ordo nedom floret in conjugatis et solutis utriusque sexus in propriis privatis domibus in saeculo degentibus; sed etiam in Fratribus et monialibus in communi intra claustra viventibus, et tria substantialia vota solemniter emittentibus, pro quibus Regulam reformatam et approbavit Leo X. — 16. Regularis hic tertius ordo habet generalem ad triennium. — 17. Ex iis tertiaris sunt alii Reformati, qui coeperunt in Gallia anno 1595. — 18. Ab ordine seu religione seraphici P. N. S. Francisci originem, seu progressum, vel dependentiam habuerunt varii alii ordines, seu congregationes Regulares, et signanter praetarius ordo S. Francisci de Paula. — 19. Item congr. Monialium Immaculae Conceptionis. — 20. Item congr. monialium Annuntiationis B. Mariae Virginis. — 21. Item congr. Monialium vulgo Capuccinarum, et quare sic dictae? — 22. Item reformatio Carmelitarum Discalceatorum. — 23. Insuper ab ordine seu religione S. P. N. Francisci originem, seu progressum, vel dependentiam habuerunt variae aliae congr. regulares et saeculares utriusque sexus, et signanter congr. Demissarum, et alia hominum congr. dicta Sanctae Crucis. — 24. Item congr. Ursularum. — 25. Item congr. B. Petri de Pisis. — 26. Item congr. S. Hieronymi in Hispania. — 27. Item congr. S. Hieronymi de Fesulis. — 28. Secundum aliquos etiam S. Ignatius Loyola fundator Praestantissimae Societatis Jesu fuit prius professor Tertii Ordinis S. P. N. Francisci. — 29. Item congr. S. Birgittae. — 30. Item congr. Dominarum oblatarum Turris speculorum in urbe. — 31. Item cong.

Dominorum de Robando in civitate Massiliae. — 32. Item congr. S. Mariae Charitatis in Gallia. — 33. Item congr. Convertitarum in Gallia. — 34. Item congr. pauperum infirmorum. — 35. Item congr. monialium S. Joannis Hierosolymitani in Portugalia. — 36. Item celebre monasterium Convertitarum ædificatum Parisiis. — 37. Item Patres Carthusiani introducti fuerunt in civitatem Venetiarum opera nostri Sancti Bernardini de Senis. — 38. Item Hospitale Pietatis in eadem civitate Venetiarum. — 39. Item societas mortis in civitate Mantuae. — 40. Item Hospitale pro pauperibus infirmis in civitate Bononiae; societas seu confraternitas disciplinatum in civitatibus Perusiae, Fulginei, Spoleti, et alibi. — 41. Item societas seu confraternitas SS. Sacramenti. — 42. Item Hospitale in civitate Veronae. — 43. Item confraternitates disciplinatum, archiconfraternitas Confalonis, archiconfraternitas sacrorum Stigmatum Seraphici P. N. S. Francisci. — 44. Insuper Montes pietatis. — 45. Etiam ordines Militares et Equestres, vel promoti, vel dependentes sunt ab ordine S. P. N. Francisci, et in primis equestris O. S. Sepulcri. — 46. Affertur formula litterarum, quæ ipsis novellis creatis equitibus S. Sepulcri a Patre nostro Guardiano Jerusalem in dies conceduntur. — 47. Assignantur privilegia equitum S. Sepulcri Jerusalem. — 48. Item equitum Militiæ Jesu Christi ordo. — 49. Item equitum Ascensionis Jesu Christi ordo. — 50. Item conceptionis S. Mariae Virginis equitum ordo. — 51. Ordo noster Seraphicus, ex revelatione S. P. N. Francisci facta a Christo Domino in Monte Alverniae, usque in finem sæculorum in sua perfectione, et puritate est duraturus, et a Deo conservandus. — 52. Affertur encomium ei datum a Gregorio IX. — 53. Affertur aliud ei datum a Nicolao III. — 54. Affertur aliud ei datum a Clemente V. — 55. Ad complementum affertur novissima constitutio Benedicti XIII, dirimens controversias de ejus primatu et anterioritate, et confirmans aliam suam constitutionem incip. *Paternæ Sedis*, editam ad favorem Minorum de Observantia pro suis tertiariis.

(1. Quarta principalior Regula est S. P. N. Francisci, qui eam sibi immediate a Deo revelatam, et de verbo ad verbum sibi dictam et traditam conscripsit, prout non tantum ipsemet S. Pater sæpe est fassus, sed et plures Pontifices contestati sunt, inter quos Gregorius IX, in *Regul. FF. Minor.*, c. 1, et Nicolaus III, arg. c. *Exiit* 3, De verbor. significat. in 6. Quod ipsum etiam ipsemet Christus revelavit S. Birgittæ, lib. VII *Revelationum*, cap. 29, his verbis: « Istius Francisci Regula, quam ipse incepit, non fuit dictata et composita ab ipsius humano intellectu et prudentia, sed a me secundum meam voluntatem: quodlibet ejus verbum, quod in ea scriptum est, de Spiritu sancto est. » Sic Waddingus ad annum 1223, n. 13; Dominicus de Gubernatis, in *Orbe seraphico*, tom. I, lib. I, cap. 9; Reiffenstuel., lib. III *Decretal.*, tit. 31, num. 47, et alii. Unde contristatus aliquando sanctus Pater Franciscus de aliquibus Regulæ transgressionibus, quæ jam suo tempore in ordine irrepsent, a Christo hanc habuit increpationem: « Cur tu, pauper homuncio, turbaris? An ego te super religionem meam pastorem sic constitui, ut me principalem patronum nescias? Hominem simplicem te constitui, ad hoc, ut quæ in te fecero, non humanæ industriæ, sed supernæ gratiæ ascribantur, et quantis-

cunque fuerit impulsibus pauperula hæc concussa religio, semper salva meo munere manebit. » Waddingus, Gubernat., Reiffenstuel, *loco citat.*, ac in *Chronico ordinis*.

(2. Clarius adhuc et evidentius, plurimisque audientibus expresse revelavit Christus Regulam, et religionem S. Francisci immediate a se fuisse institutam: Dum fratre Elia generali, inito cum aliis consilio, relaxationem Regulæ petente, ac contra nimium rigorem protestante in monte Raynerio ad Christum clara voce, fratre Elia, et aliis præsentibus, dixit Franciscus: « Domine, nonne dixi, hos mihi non credituros? » Ad hæc enim verba illico in nube lucida apparens Christus, spectantibus et audientibus omnibus contra Regulæ rigorem cum Elia generali conquerentibus, sensibili et clara voce ita respondit: « Homuncio, quid turbaris, quasi tuum hoc opus esset? Tunc legislator? Tunc hujus vitæ præceptor? Nonne hæc tabulæ a me formatæ? tu duntaxat tenue hujus operis instrumentum, et calamus scribentis. Novi ego quid dictaverim. Novi quid velim præcipere, vires humanæ mihi compertæ; scio quid possunt, et quid ego valeo, et volo præstare subsidium. Volo proinde, ut Regula hæc observetur ad litteram, sine glossa, sine glossa, sine glossa. » Quibus dictis, conversus ad congregatos Franciscus dixit: « Audistis? audistis? » Elias vero, ac cæteri cælesti voce quidem territi, a proposito tamen suo necdum penitus desistentes rogare cœperunt, ut eisdem, instar aliarum religionum, saltem in communi aliquid possidere liceret: ad quæ Christus a S. Francisco interpellatus, denuo voce clara et sensibili, omnibus audientibus respondit: « Ego pars et hæreditas eorum ero, quandiu curaverint, ut hanc Regulam observent, et quo major erit eorum numerus, eo major, in eos mea videbitur providentia. » Quod sane divinum promissum mirabiliter adimpleri continua experientia in omnibus quatuor mundi partibus clare cernitur cum, non obstante, quod religio S. Francisci adeo creverit, ut teste Ludovico Granatensi, conc. 2, *De S. P. Francisco*, numerus provinciarum, monasteriorum et fratrum superet omnes religiones et ordines simul sumptos, quod idem Hieronymus Plati S. I, lib. II, c. 22 et 24, *De propagand. relig.*, et alii testantur, veritate in facto testimonium perhibente. Hactenus Reiffenstuel, *loc. cit.*, n. 48.

(3. Incepit autem religio seraphici P. N. S. Francisci, quam Fratrum Minorum appellari voluit, anno 1208, Pontifice Innocentio III, qui eandem solo tamen vivæ vocis oraculo confirmavit anno 1215. At quia ab ipso Innocentio III, non fuerat scriptis tradita bulla dictæ confirmationis, eandem scriptis confirmavit anno 1223, ejus successor Honorius III, constitut. 5, incip. *Solet annuere*.

(4. Sub seraphici P. N. S. Francisci religione, ejusque sanctissima divinitus ac-

cepta, et sibi immediate a Christo dictata Regula militant omnes illi Fratres Minores Franciscani, qui dictam Regulam, sine ulla dispensatione ad litteram observant, quorum alii vocantur *Observantes*, scilicet Regulam, desumpto nomine ab observantia Regulæ in suamet puritate. Alii, ut in Gallia et Belgio, vocantur *Recollecti*. Alii, ut in Hispania, et partim in Italia, vocantur *Discalceati*. Alii, ut in Italia et Germania, vocantur *Reformati*.

(5. Supradicti omnes Franciscani, seu Fratres Minores regularis et strictæ Observantiæ degunt sub obedientia unius, ejusdemque generalis, serie non interrupta a S. P. N. Francisco in generalatu succedentis, ut declaravit Leo X, const. 26, incip. *Licet alias*. Unde solus ipse utitur sigillo totius ordinis, et solus ipse se nominare potest, et nominat « Generalem totius ordinis S. Francisci, seu Fratrum Minorum, » ut statuit Leo X, constit. incip. *Ite et vos in vineam meam*, et expresse definivit de mente sanctissimi sacr. Rit. congreg. in Controversia super hoc mota anno 1625, quæ duravit usque ad annum 1631 et resoluta fuit ut infra.

(6. « Cum procurator generalis Fratrum Minorum conventualium S. Francisci sex abhinc annis ægre ferret, ministrum generalem de Observantia in præteritum usum fuisse, et in præsentiarum uti titulo et sigillo cum inscriptione ministri generalis totius ordinis FF. Minorum, recursum habuit ad sanctissimum, supplicans mandari reformari hujusmodi titulum tanquam non legitime dicto ministro generali de Observantia competentem, et supplicatione per sanctissimum ad hanc sac. Rituum congreg. remissa, eadem sac. congregatio discussionem hujus negotii ad referendum usque de anno 1625 commisit eminentissimo et reverendiss. domino cardinali Muti, coram quo, formato dubio, de consensu ambarum partium: an titulus ministri generalis totius ordinis FF. Minorum, quo insignitur minister generalis Observantiæ, sit reformandus? Ultraque parte sæpe sæpius in facto et jure desuper informante et audita, ad relationem ejusdem eminentis. cardinalis Muti causa acerrime in plena congregatione discussa, Sacra Rituum congregatio respondit, nihil innovandum, et ministrum generalem de Observantia legitime usum fuisse, et uti posse titulo et sigillo cum inscriptione ministri generalis totius ordinis FF. Minorum, et ita servari mandavit. Romæ, 22 Martii 1631.

« C. episcop. Portuen. card. Prus. »

In Regesto hujus congreg. fol. 47. Vide verb. SIGILLUM, n. 23 et 24, ubi expressius, ad rem.

Hinc est, quod inter generales ordinis Minorum S. Francisci solus generalis ordinis Minorum de Observantia, una cum generalibus aliorum religionum assistit capellæ sanctissimi D. N. Papæ: ideo non immerito utitur titulo ministri generalis to-

tius ordinis. Vide d. verb. SIGILLUM, num. 23 et 24.

(7. Sub obedientia prædicti ministri generalis totius ordinis degunt etiam variæ provinciæ Fratrum Discalceatorum tertii ordinis. Insuper et Conceptionistæ novissime florentes præsertim in regno Poloniae, ut notat P. Petrus Antonius a Venetiis, in *Viridario Seraphico*, tom. I, part. I, cap. 15 in fine.

(8. Sub eadem S. P. N. Francisci Regula in sua primæva puritate militant, eamque exactissime ad litteram observant PP. Capuccini, quorum congregationem confirmavit Clemens VII, constitut. 21, incip. *Religionis zelum*. Et deinde Paulus III, constitut. 11, incip. *Exponi*, statuit quod SS. Capuccinorum nomen et habitum, aliumque similem nulli usurpare liceat. Quod et confirmavit Gregor. XIV, constit. 11, incip. *Beati Francisci*, et Gregorius XV, constit. 15, incip. *Ex injunct.* (9. Patres Capuccini sunt veri Fratres Minores, filii S. P. N. Francisci, trahuntque originem vere ex linea non intermissa dicti S. P. N. Francisci; Urban. VIII, constit. 68, incip. *Salvatoris*.

(10. Sub eadem Regula P. N. Francisci, non in suo rigore, et ad litteram, sed cum certis dispensationibus apostolicis militant PP. *Conventuales*, qui, sicut alii regulares, bona immobilia et dominium in communi habere possunt, præsertim post acceptatum ab eis Indultum concilii Tridentini, sess. xxv, *De regularibus*, cap. 3. Non autem ex Indulto ipsis prætenso concesso ab Innoc. IV, anno 1244 seu 1247, xiv Kalend. Septembr., constit. incip. *Quando studiosius*, ut varii falso censuere, et etiam in prima nostra editione hoc ipso in loco fuit inadverte ter traditum; nam duobus primis sæculis Franciscanis nullum privilegium, nulla dispensatio, nulla fuit habita concessio Apostolica, quibus redderetur licitus Fratrum Minoribus usus reddituum, possessionum aut bonorum immobilium. Sicque ante annum 1430 fuit illis semper illicitus. Et prima ad id dispensatio fuit ipsis provisionaliter concessa a Martino V, dicto anno 1430, die 23 Augusti constitut. incip. *Ad statum ordinis Minorum*. Et prima concessio succedendi in bonis temporalibus hæreditariis, ac si essent in sæculo, fuit eis facta a Sixto IV, anno 1472, pridie Kalendas Martii constit. incip. *Dum fructus uberes*; et non ex tam decantata constitut. Clementis IV, incip. *Obtentu divini nominis* edita n Idus Febr. 1265; quæ directa fuit tantummodo magistro generali et fratribus ordinis Prædicatorum; sine ulla mentione ministri generalis, et fratrum ordinis Minorum, ut clare constat ex ipsa authentice extracta ex secreto archivio Vaticani, die 3 Junii 1727, per D. Jacobum Antonium de Pretis præfati archivii custodiæ præfectum, prout fideliter refertur in fine epistolæ quartæ Boni amici ad Filaletem Adiaforum impress. Lucæ per Sebastianum Dominicum Cappurii 1727, et in Apologia pro ordine Fratrum Minorum, tom. I, lib. IV, cap. 4, §

1, novissime anno 1748, impress. Lucae apud Philippum Maria Benedini. Quæ constitutio fuit specificè confirmata, et de verbo ad verbum relata a Nicolao IV, constit. incip. *Cum olim*; et a Martino V, constit. incip. *Dudum* cum solo prædicto titulo. Hinc, prævio recessu a traditis loco supra citato, sistendum omnimode edico in hic expositis, et nullimode recedendum a laudata eruditissima Apologia pro ordine Fratrum Minorum in tribus tomis ordinatissime distributa, ubi abunde, solide et inconcusse omnia ad evidentiam pro nostratibus de Observantia demonstrantur ac comprobantur.

*In Clementis XIV vita adjecta, part. II, *Vitarum Rom. Pont. Opera*, et studio Antonii Sandini, edit. Patavinæ 1775, pag. 737: « Monachos Cælestinos in Gallia et congregationem canonicorum Regularium S. Rufi, petente rege, absolvit. Ibidem minores, observantes dictos, ut etiam in Sabaudia, revocavit ad ordinem Conventualium, quos cum Romæ ad S. Petrum, tum Laureti pœnitentiarios constituit* ».

(11. Ex iis prodierunt Patres dicti Minores Conventuales reformati, quos approbavit, et privilegiis, ac gratiis conventualium non reformatum frui voluit Sixtus V, constit. 68, incip. *Apostolici*. (12. Et ipsis Minoribus Conventualibus reformatis univit loca et bona Fratrum Minorum Discalceatorum per Italiam degentium, et ad eos transire indulsit Sixtus V, constit. 69, incip. *Cum sicuti*.

(13. Sub S. P. N. Francisco militant etiam moniales Clarissæ a S. Clara sic dictæ, ut statuit Urban. IV, constit. 7, incip. *Beata*, quarum Regulam a S. P. N. Francisco institutam anno 1212, approbavit Innocentius IV, constit. 11, incip. *Solet annuere*; quæ postea, spectata feminarum imbecillitate, moderata fuit a variis Summis Pontificibus, et signanter ab Urbano IV, constit. 7, incip. *Beata*, Eugenio IV, constit. 23, incip. *Ordini*, Leone X, constit. 6, incip. *Cum sicuti*, Pio IV, const. 103, incip. *Sedis*.

(14. Item sub S. P. N. Francisco militat tertius ordo de Pœnitentia ab ipso seraphico Patre institutus anno 1221 sub propria Regula, quam confirmavit Nicolaus IV, constit. 2, incip. *Supra montem*. Hic ordo autem vocatur *Tertius* respectu duorum prius a seraphico S. P. N. Francisco institutorum, scilicet Fratrum Minorum et Pauperum Monialium; tres enim ordines ipse instituit, ut patet ex supra citatis et aliis Pontificiis constitutionibus. Unde Ecclesia Seraphica in tertia antiphona ad laudes officii ipsius S. P. N. Francisci sub die 4 Octobris sic canit: *Tres ordines hic ordinal. Primumque Fratrum nominat Minorum, pauperumque fit dominarum medius. Sed pœnitentium tertius sexum capit utrumque*. Eumque de pœnitentia nuncupavit, quia fortassis, ut placet divo Bonaventuræ, sicut pœnitentia est via communis ad cælum, sic ordo iste eujuseunque status, et sexus, viros et feminas, clericos et laicos, solutos et ligatos seu conjugatos amplectitur, neminem ex-

cludit, omnesque hunc ordinem ingredi, illumque profiteri possunt.* Consulatur opusculum hoc titulo impressum: *Dissertationes critico-historicæ, in quarum una seraphicus patriarcha Franciscus tertii ordinis institutor, in altera Indulgentiæ Portiunculæ veritas asseritur, vindicatur, auctore F. Flaminio Annibaldi de Latera ordinis Minorum Romæ 1784, ex typographia Archangelii Casaletti.**

(15. Hic tertius ordo a seraphico P. N. S. Francisco institutus, nedum sanctitate floruit, et adhuc in dies floret in conjugalis et solutis utriusque sexus in propriis privatis domibus in sæculo degentibus; sed etiam in fratribus et monialibus in communi intra claustra viventibus, et tria substantialia vota solemniter emittentibus, pro quibus Regulam reformavit et approbavit Leo X, constit. 42, incip. *Inter cætera*.

(16. Regularis hic tertius ordo habet generalem ad triennium, quem licet S. Pius V, constit. 53, incip. *Ea est*, extinxerit, ac universos fratres et sorores tertii ordinis prædicti sub gubernio generalis et provincialium ministrorum ordinis S. P. N. Francisci de Observantia constituerit; Sixtus tamen V, constit. 20, incip. *Romani Pontificis*, ad pristinum usum creandi generalem per triennium, ordinem restituit: voluit tamen hunc generalem electum, intra duos menses a generali de Observantia confirmationem petere. Et postea quomodo hic ordo celebrare debeat capitula, sive generalia, sive provincialia, statuit Clemens VIII, constit. 33, incip. *Decet*.

(17. Ex iis tertiariis sunt alii reformati, qui cœperunt in Gallia anno 1395, nam extincta fere memoria regularis Observantiæ tertii ordinis ob hæreticorum pravitatem, et bella civilia inibi quam maxime grassantia, Pater Vincentius Mussart Parisiensis, prædicator regius, eximia probitatis vir, una cum P. Francisco Mussart germano suo, accitis etiam aliis religiosis, ac piis viris prædicto anno reformationi hujusmodi auctoritate Clementis VIII; ita strenue operam dare incepit, ut usque ad hæc tempora quam plura antiqua cœnobita restauraverit, ac nova erexerit in diversis Galliæ provinciis: nec non in Burgundia, Lotharingia, et pluribus aliis locis; et isti tertiarii gaudent plurimis privilegiis sibi per diversos Summos Pontifices concessis, et præcipue per Paulum V, constit. incip. *Quæ pro augenda*; Tamburini, loc. cit., quæst. 6, num. 8; Barbosa, loc. cit., num. 178; Hieronym. Roderic., in *Compend. quæst. regular.*, resolut. 136, et late P. Petrus Antonius de Venetiis, in *Viridario Seraphico*, tom. I, part. I, cap. 13, et alii passim.

(18. Ab ordine seu religione seraphici P. N. S. Francisci originem, seu progressum, vel dependentiam habuerunt varii alii ordines, seu congregationes regulares, uti, plurimis documentis adductis, refert P. Petrus Antonius de Venetiis, in *Viridario seraph.*, tom. I, part. I, cap. 18, et signanter præclarus ordo S. Francisci de Paula nati

intercessione Seraphici P. N. S. Francisci, cujus et habitum induit, et Novitius existit (145). Dicitur auctor, loc. cit., cap. 14.

(19. Item congregatio monialium Immaculate Conceptionis instituta a B. Beatrice de Silva, in qua congregatione, sub directione Fratrum Minorum de observantia, floruit venerabilis et celeberrima soror Maria de Agreda; idem, loc. cit., cap. 15. (20. Item congregatio monialium Annuntiationis B. Mariæ Virginis instituta a B. Joanna Valensia Galliæ regina, sub Regula composita a P. Nicolao Gilberti nostri ordinis Franciscani. Idem, loc. cit., cap. 16.

(21. Item congregatio monialium, vulgo Capuccinarum instituta est a V. Maria Longa Neapolitana, sub Regula nostri tertii ordinis, quæ deinde sub gubernio Capuccinorum (unde dictæ sunt Capuccinæ) a tertia Regula transierunt ad primam S. Claræ. Idem, loc. cit., cap. 17. (22. Item reformatio Carmelitarum Discalceatarum promota a nostro S. Pietro de Alcantara, totam assistentiam, et curam, et directionem ad id S. Theresiæ præstante. Idem, loc. cit., cap. 18.

(23. Insuper ab ordine seu religione S. P. N. Francisci originem, seu progressum, vel dependentiam habuerunt variae aliæ congregationes regulares et sæculares, utriusque sexus, uti, documentis adductis, refert dictus P. Petrus Antonius de Venetiis, loc. cit., cap. 19. Et signanter congregatio Dimissarum instituta a venerabili P. Antonio Pagano nostri ordinis de Observantia, in civitate Vicentiæ; et alia hominum congregatio dicta Sanctæ Crucis ab eodem Vener. Patre Antonio fundata. (24. Item congregatio Ursularum fundata a Beata Angela de Desenzano, oppido intra Veronam, et Brixiam, religiosa professa tertii ordinis S. P. N. Francisci, approbata a Gregorio XIII, an. 1572, die 24 Novembris. Pro qua congregatio P. Franciscus noster Gonzaga, minister generalis totius ordinis, et deinde episcopus Mantuanus, varias compilavit constitutiones, sub quibus adhuc vivunt cum Regula ab ipsa B. Angela compilata, et a Paulo V approbata; idem, loc. cit., cap. 19. (25. Item congregatio B. Petri de Pisis fundata ab ipso B. Petro de Pisis, et F. Angelo a Corsica, ambobus professis Tertii Ordinis S. P. N. Francisci; idem, loc. cit., cap. 19. (26. Item congregatio S. Hieronymi in Hispania fundata a B. Stopa, dicto etiam Tomasuccio, professo nostri Tertii Ordinis; idem, loc. cit., cap. 19. (27. Item congregatio S. Hieronymi de Fesulis fundata a Carolo sacerdote comite Montis Granelli, una cum Gualterio Marsio, ambobus professis nostri tertii ordinis. Idem, loc. cit., cap. 19. (28. Ubi insuper addit non deesse auctores, qui referant S. Ignatium Loyolam, fundatorem præstantissimæ Societatis Jesu, fuisse prius professum tertii ordinis S. P. N. Francisci, uti inter alios testatur Franciscus Bordonus a Parma, qui fuit genera-

(145) Vide S. Francisci de Paula Acta apud Bollandianos ad diem 2 Aprilis, eademque ratione, quæ

lis tertii ordinis anno 1654, in Historia ejusdem tertii ordinis impressa Parmæ anno 1638, apud Mariam Vignolam, ubi sic scribit: « Nonnulli etiam asserunt, S. Ignatium fundatorem sapientissimæ Societatis Jesu fuisse tertii ordinis S. Francisci ex prima institutione, eo quod in ejus vita et bulla canonizationis extensa ab Urbano VIII, § 13, scribitur: Aspera talari tunica indutus, fune præcinctus, nudo capite, baculum manu gestans, etc. Tertii ordinis Franciscani potissimum exteriori signo demonstratur per funis præcinctionem, ut notum est; habuit etiam Franciscanum. » etc. Hæc ille, alia ad rem subdens.

* Verum ex S. Ignatii Vita a Joanne Petro Maffeo, aliisque descripta, Sanctum hunc S. Francisci ordini nunquam nomen dedidisset. Vide Bollandianos in *Comment. præv. ad vitam S. Ignatii*, § 4, n. 41.

(29. Item congregatio S. Birgittæ, principissæ Nericiæ, fundata ab ipsa S. Birgitta professa tertii ordinis S. P. N. Francisci; idem, loc. cit., cap. 19. (30. Item congregatio Dominarum Oblatarum Turris Speculorum in Urbe, fundata a S. Francisca Romana professa nostri tertii ordinis; idem, loc. cit., cap. 19. (31. Item congregatio Dominorum de Robando, in civitate Marsiliæ fundata a B. Hugone de Digna, doctrina et miraculis claro et celeberrimo concionatore nostri Seraphici ordinis; idem, loc. cit., cap. 19. (32. Item congregatio S. Mariæ charitatis in Gallia, fundata a B. Guido, domino Montis Sancti Georgii, professo nostri tertii ordinis. Idem, loc. cit., cap. 19. (33. Item congregatio Convertitarum in Gallia sub Regula nostri tertii ordinis pœnitentium, fundata a B. Joanne Tessirando doctore Parisiensi, confessore, et intimo consultore Annæ reginæ Franciæ. Idem, loc. cit., cap. 19. (34. Item congregatio Pauperum infirmorum fundata a B. Bernardino de Obregon, Hispano nostri ordinis Franciscani. Idem, loc. cit., cap. 19. (35. Item congregatio monialium Sancti Joannis Hierosolymitani, fundata in Portugallia a Ludovico filio Emmanuelis regis Portugalliae sub cura et gubernio Fratrum Minorum de Observantia. Idem, loc. cit., cap. 19. (36. Item celebre monasterium Convertitarum ædificatum Parisiis a S. Ludovico IX, rege Francorum, et tertii ordinis S. P. N. Francisci: insignia duo monasteria S. Mariæ Magdalene, et S. Mariæ Aegyptiacæ ad eundem finem ædificata Neapoli a B. regina Sancia, vera filia S. P. N. Francisci, quamvis hodie sub gubernio Fratrum Minorum in ipsis non degant, nisi moniales virgines primæ nobilitatis dicti regni. Alia plura monasteria ad eundem effectum ædificata variis in locis a S. Bernardino de Senis, S. Jacobo de Marchia, beato Bernardino de Feltria et ab aliis religiosis Minoribus de Observantia. Idem, loc. cit., cap. 19.

(37. Item Patres Carthusiani introducti proximis numeris narrantur, ad sincera ac minime dubia monumenta exigi.